ધી ચંદરાજા

ખ્યાલ*

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર-

બુ. છોટાલાલ છગનલાલ.

અમદાવાદ

રીચીરોડના રસ્તા ઉપર જુનનાર વલીમહના
મકાનમાં બુલાખીદાસ નારણદાસે પોતાના
સત્યપ્રકાશ પ્રેસમાં છાપ્યા.
સંવત ૧૯૪૫. સને ૧૮૮૯.

કીમત ૨ આના

૭૬૩૩

ગોપીચંદ રાજાનો ખ્યાલ*

શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ શ્રી ગુરૂભ્યો નમઃ ॥ શ્રી ગોપીજન વલ્લભાય નમઃ શ્રી શારદાય નમઃ ॥ અથ ગોપીચંદ રાજાનો ખ્યાલ લખ્યો છે.

હલકારાના દુહા.

આયા હલકારા ગોપીચંદકા રેહેવે બંગાલા દેશમેં,
સરસ્વતી માયા શારદા સમરૂ, ધર વલ્લભકા ધ્યાન;
પાયે ઘુઘરૂ બાજે ધનકે તોડે મુખસે તાન.
બાલ વ્યાસ ઉસ્તાદ હમારા લેજો ગુજરા માન. બોલ આયા૦ ૧
કાગરૂ દેશ કગલ્લા દેખી હરામત હે ભરપુર;
હીંગલાજકા દરશન કીના જવાલા રેહે ગઇ દૂર. બોલ આયા૦ ૨
રંગરંગીલા છીડી હમારે સદા જો રહે તે સંગ;
કાગ પડે ઝગડેકે માંહી કરે દિલમેં જંગ. બોલ આયા૦ ૧
પાંચ રૂપૈઆ પાવા રોજ કરા જમ્યાં જો કર ન્યારી;
રાજા સાહેબકા હુકમ હુવા તો પકડા ચોર જુવારી; બોલ૦ ૪
ઘડી ઘડીકી ચીઠી લગાવા ગોથા કાંઇ ન ખાવા;
ગુજરાતસે જલદી આયા મંબઇ કલકતા. બોલ આયા૦ ૫
મંબઇમેં મંમાદેવી કલકતેમેં કાલી;
જોધાણામેં ચામુંડા લાલ ચુંદડી વાળી. બોલ આયા૦ ૬

બંગાલેસે આયા હલકારા સબકે મન ભાયા,
આવે ગોપીચંદ રાજા બાજે નોબત બાજા. બોલ આયા૦ ૭

ટેર દુહા.

આયે ગોપીચંદ ગોડ બંગાલેમેં રાજ કરે સબ દેશમેં,
સરસતીમાયા શારદા સમરૂ ધરવલ્લભકો ધ્યાન;
પાયે ઘુઘરૂં બાજે ધનકે મુખસે તોડે તાન.
બાલ વ્યાસ ઉસ્તાદ હમારા મુજરો લેજો માન. આયા૦ ૧
પિતા હમારે જાને પ્રથવી નામ ત્રીલોકીચંદ,
રાજા કેદ કીયે દેવનને જીનકે કાટે ફંદ;
ફીર દ્વાર શેહેરમાંહી દુનીયાં કરે આનંદ. આયા૦ ૨
મા મેરી મૈનાવતી સરે મામા ભરથરી જાણુ,
ઉજીણ નગરી સફળા તીરથ તીનકી દેવે દાન;
જોગી હોયકર ચલા જંગલમે લગા ગ્યાનકા બાણુ. આયા૦ ૩
કામરૂ દેશ કુમક્ષા દેવી પુરણ કરજે કાજ,
દક્ષણ માતા તું જનુની રખીયો મેરી લાજ;
બારા ધાટી બગાલેમે ગોપીચંદકો રાજ. આયા૦ ૪
છછ આતી હુઇ મુલકુમેં કરે નોકરી રાજા,
ન્યારી ન્યારી ધુંડે નોબત બાજે છતીસે બાજા;
હાથી ઉપર કરે અંબાડી બાજે તુરકી બાજા. આયા૦ ૫
ચડા શિકાર ગોપીચંદ રાજા મારા શેર સબ જંગલકા,
સાત સૂરમેં ચાદે સુવે ઉનકે પીઠ બંગાલા;
બખતર પાખર ઓર પતાકા હાથે સોવે ભાલા. ચડા૦ ૧

એંસી લાખ અસવાર હમારા ચડતેહે સબ જંગલમે;
બડે બડે હમ ઝગડે ઝીતે ઘડી પલક ઓર છીનમે. ચડા૦ ૨
પાંચ લાખ પ્યાદલ સબ ચડતે ઘોડે એંશી હજાર;
સીતેર લાખ તો રેહેવે સાંઢીયે હાથી બાર હજાર. ચડા૦ ૩
કડાબીણુ ઓર હાથણી મંચ્યા ઢાલ પાસ હમ રખતે;
કામ પડે ઝઘડેકે માંહી સબકે પિહેલે ચડતે. ચડા૦ ૪
શીરોહ તલવાર હાથમેં કડીયાં બીચ કટાર;
સીંગા ખાતર ફીરે ભટકતા જાણે જુગ સંસાર. ચડા૦ ૫
પાંચ લાખ હાથીકે હોદો તુરીયાં બહોત અપાર;
વીસ લાખ તો પડે જંજીરા તીસ લાખ તલવાર. ચડા૦ ૬
ફીરે નકીબ ફોજકે માંહી ખડા માર દીલ બંકા;
ઘોડા ઉપર કરો સજાઈ દેઓ નકારે ડંકા. ચડા૦ ૭
તીસ લાખ બંદુક નાળીબંદ જાને ખેલ સંભાલ;
કમર કટારા હાથ શીરોઈ પીઠ ઢળકતી ઢાલ. ચડા૦ ૮
બીશ લાખ તોપાંકે ઉપર એક ઇનામ નીશાન;
તીસ લાખ ઓ પડે જંજીરા એક લાખ અશમાન. ચડા૦ ૯
દેશ હમારા દુર હે શરે ગોડ બંગાલા શેહેર;
હું તો ગોપીચંદ રાજા લીગો સીંગને ઘેર. ચડા૦ ૧૦

ટેર.

ગો—ચાલોને સીંગ શીકાર હો શીદારજ મીરા.
આદ જમીરા બોમીઆ સાથે સુણુ ચીત લગાય;
માણુસ મારે રોજકો સવો ફલ લાખેણો ખાય. હો શી૦ ૧

પ્રથમ બાગ પાહાડકે માંહીં બેરો મારગ રોક,
ગામ ઉજાડગો ગોર કેસવો દુખી શેહેરકે લોક. હો શી૦ ૨
સેજન મીઠી કામની સરે દુઠીઅન કંઠ લગાય,
રાજા મીમીઠા રાજવી સવો સીંગા ચડે શીકાર. હો સી૦ ૩
ઘોડા ઉપર ચડશેગો સરે લે નાગી તેરવાર,
બાબકેસરી કીપાસેતી લેવા દુશમન કુમાર. હો સી૦ ૪

ટેક.

ગો—થારો સુતો શેર નિઃશંક જગાદે સીંગની.

ટેર.

સીંહણી—રાજા સીંગને મત છેડ કરૂં મેં બીનતી,
ગો—ખડી રહે તું સીંગની થારા સીંગને દેહો જગાય,
લાગો મારચા રજપુતાસે અબકાં બાગી જાય. થારો૦ ૧
સીં—તું આદમી બીચ તિસરે ઓ જંગલ બીચ શેર,
તુરતહી તોડે મારચાસરે જીણમેં રતીઅણ ફેર. રાજા૦ ૨
ગો—ફેર ફેર તું કયા કરે યહીં સીંગને લેઉં ઘેર,
ગામ ઉજાડગો ગોર કેસરે મેં ઉણુરો માગુ વેર. થારો૦ ૩
સીં—વેર છે થારો આગલો ફેર પીછે પસ્તાય,
ઘેર અહુ કે કામનીશ તું બેગ મીલોને જાય. રાજા૦ ૪
ગો—શેર નીશંક પહાડમેં જબ જાગે જબ મારૂં,
દુઠીઅન છોડું જીવતો સરે ટુક ટુક કર ડારૂં. થારો૦ ૫
સીં—નામ લેવે દુકડો સરે મારે ઝાલા ઉઠે અંગ,
સુતો શેર અબ જાગશે તો કરે રંગમેં ભંગ. રાજા૦ ૬

ગો—રંગમે અંગ ચમકતી લાલી તું તીરીયનકી જાત,
 ચારા ખાવંદ પજા ચલગે રજપુતા કે હાથ. ચારો૦ ૭
સીં—સીંગ લડે રજપુતાસે શીર કયા હોત,
ગો—અડે બડે જોધે જંગલ બીચ મારા સીંગને ડાર,
 હાથ છોડ હથીઆર ચલાવા છાતી બીચ કટાર. ચારો૦ ૮
સીં—કહાં હાર કટાર ધરો કરમેં કરો શીરોઈ મ્યાન,
 ઇતની ખેર કરો તમ રાજા સાહેબ બચાવે જાન. રાજા૦ ૯
ગો—જાન હમારી નહી હે નારી મત કરના મગરૂર,
 લાગી ચોટ શીર શેર કીસ તુ રાંડ ભાગ જા દુર. ચારો૦ ૧૦
સીં—દુર ભાગકે કહાં મેં જાઊં લડું શેરકે સંગ;
 સનમુખ આય મારયા માંડ કરા ફોજમેં જંગ. રાજા૦ ૧૧
ગો—તીરીયાલ ખડે ખાવંદકે આગે જીવે જીતનો પ્યાર;
 લગી ચોટ શીર શેર મરગકી તુ ઓર કરેગી યાર. ચારો૦ ૧૨
સીં—ઓર મરદકુ આગ લગાઊં જો જીતે ભરથાર;
 સતી હોયકે સંગ ચલુંગી જલું ઉનકે લાર. રાજા૦ ૧૩

ટેર.

(સીંહણુ પોતાના સ્વામીને જગાડે છે.)

જાગોરે જાગોરે જંગરા રાજવી, જાગોરે જાગોરે જંગરા રાજવી,
ફીર કયા આવે તુજે નીંદ ચડ આયો ગોપીચંદ રાય,
તોરણુ આયો બીંદ—જાગો૦ ૧
ચડ આયો ગોપીચંદ રાજા પચ્ચોદશ પાલો ઘેર;
આજ સુતે શેના શરે મેં હેલી પાસાઓ ભેર. જાગો૦ ૨

દલ પર દલ ચઢે અતી ભારી તેગી એકલી જાન;
દો દો હાથ રાજા સો સો કર ભગવાન. જાગો० ૩
રીતેર લાખ ફોજકો માલીક વો ગોપીચંદ રાજા,
એક ચોટમેં અમર ડગાવે અધક બજાવે બાજા. જાગો० ૪
સનમુખ આપકે મારચા માંડયા તોપ ધરી ધીર ન્યારી,
સોલવમાં કાને સુણ્યા સવો કર ઘોડે અસવારી. જાગો० ૫

ટેર લાવણી.

ગોપીચંદ—

ખડા વાત્ર જદ પડા જમીપર લગા શીશ બાલા,
મત કરના પરીત રાંડકી મારા શેર દે ગઈ ટલ્લા.
જાન બચાકર ચલી જંગલમેં ઝવડેસે હારી,
બારા કોસ ફીર દે ગઇ અખાડા પરવત ઓર ઝાડી;
નાલે નાલે ફીરે ભટકતી જોબન મદમાતી,
જલ જાઓ તેરી પ્રોત સજના મેં જાતીથી મારી;
ઇસ જંગલમેં આગ લગાઊં આજ રહું ન્યારી,
મારા શેર જબ હુઇ બીરાની જીતોંકી હારી.
ગોપીચંદને દેખ તમાશા સબ દુનીયાંકુ આયા હાંસા;
તીરીયા કાજ જુઠા પાસા કર બે માં કાલા. ખડા० ૧
ફીરી ફોજ જદ ગોપીચંદ ગોપીચંદકી કયા કેહેતા ભાઇ,
રાંડ જાતસે કર કર મોહોબત કયા કીસને પાઇ;
લડે ફોજ બીચ શેર રાયાને કેસી વે લડાઇ,
રાંડ ખડી જદ દેખે તમાશા પાસ નહીં આઇ;

લગી ચોટ શીર શેર મરમકી ખાઇ ગઇ મુરછાઇ.
મરતા શેર કંપાજ કહેતા તેરા રાજમેં સુખીજ રેહેતા;
મેં કીસીકુ દુખ નહીં દેતા રહો બોલબાલા. ખડા૦ ૨
ચડી ફોજ જબ ગોપીચંદકી કયા કહેતા સબકુ.
રાંડ જાત જગતમેં જુઠી ના ચઇએ હમકુ;
દોલત માયા માલ ખજાના સબી દુનીઆં તુમકુ,
દોલત માયા બેઠા ખજાના પાક કરો ઘરકુ;
ઇતની અરજ અબ સુનલો મેરી સબી જાઓ ઘરકુ,
જીતે રહે તો આન મીલેગે જાતે જંગલકુ,
જોગી હોકર ધ્યાન લગાઉં પરમ પદારથ જો મેં પાઉં;
જનમ મરનસે મેં ટલ જાઉં હોય ગયા ઉજીયાલા.ખડા૦ ૩
હાકમને જદ કરી હુસીઆરી હરણ એક લાયા,
બારા હરણી ઉનકે પીછે છલ બલ કીયા;
આપને હાથસે ચોટ લગાઈ હરણા ગભરાયા,
બારા હરણી ઉનકે પીછે ગીરા દઈ કાયા;
હરણીકો જદ દેખત તમાશા હાકમ બુલવાયા,
રાંડ જાત એક નહી જુગમેં મનમેં હરખાયા;
અગી કહોતો યહાંસે સરકુ ચલો ઘાર સબ અપને ઘરકુ;
માતી કહે મેં રટતા હરકુ. ખડા૦ ૪

ટેર.

ગો—મેનાવતી માતા નીર ભર્યારે થારા નેણમે.
મે—ગોપીચંદ લડકા, બાદલ બરસેરે કચન મેહેલમે;

ગો-ક્યું માતા તું ઉનુમનીશરે નીતકી રહેત ઉદાસ;
જો કોઇ કહેવે જીમ કટાવું કરૂં દુશમનકો નાશરે. મૈ૦ ૧
મૈ—ના બેટા મે ઉણુમનીશરે ના કઇ રહુંરે ઉદાસ;
રત પલટી બાદલ ચડગોશરે અબ બરશાણુરી આશરે. ગો૦ ૨
ગો—ના બાદલ ના બીજલીસરેરે ના કોઈ બાજે વાવ;
થારે મન ચિંતા ઘણી માને સાચી બોલ બતાવરે. મૈ૦ ૩
મૈ—સાચ કહેશને સત ડગશેને જુઠ કહે પત જાય;
આજ પડી દરીઆવમેં શમે અધબીચ ગોયા ખાયરે. ગો૦ ૪
ગો—આજ પડી દરીઆવમે સવે કરદઊ પેલે પાર;
માર હટાતું નીરનેશમે કર નંગી તરવારરે. મૈ૦ ૫
મૈ—મ્યાન કરો તલવાર શને તુમ ધરો જમીનપર ઢાલ;
કાયાનગર સુનો પડયો શને અપનો બરદ સંભાલરે. ગો૦ ૬
ગો—મેરો બરદ બરો તન તેરો જો કોઇ આગ્યા પાઉં;
માતા હુકમ ફીરે નહીં પીછા તુરતહી હુકમ ઉઠાઉંરે. મૈ૦ ૭
મૈ—મુઝે બરૂસા પુત્ર તીહારા તુહી હે આગ્યાકારી;
રાજપાટ સુપનેકી માયા જીતો જગદ્દ્વારીરે,—ગોપીચંદ લડકા
જોગી હોજારે તજ દે રાજને. ૮

ટેર.

ગો—માનુ રાજ કરણુ દે, જોગી મત કરરે મા મેનાવતી.
બારા બરસકી ઉમર મેરી મેં કયા જાનું જોગ;
ચરચા કરે મુલકકે માંહી હસે શેહેરકે લોગ. માનુ૦ ૧
મૈ—મેરા બચન ફીરે નહી પીછા એ પુરસાકી બાત;

તેરી સુરત તેરા બાપકીસ વો જલ બલ હો ગઇ રાખરે. ગો૦ ૨
મૈ-તેરા બચન શીરે નહીં પીછા જોધ રજપુત સપુત,
દો જુગ રાજ કરણદે માતા શીર જોગી અબધુત. માનું૦ ૩
મૈ-પાવ પલકકા નહીં બરોસા કરે કાલકી બાત,
કયા જાણું કે કાયા હોવેંસ જો ઉગતે પરભાતરે. ગો૦ ૪
ગો-દીન ઉગે દાતણ કરૂં ઓર નીતકો દેઊ દાન;
ખટ દરસનકો ભાવ રખુને વિપ્ર વધાવું માન. માનું૦ ૫
મૈ-દાન દેવે ફલ કયા હોવેસને ધન દોલત, ઓર માયા;
અસલ ફકીરી લે લે લડકા અમર હોગી કાયારે. ગો૦ ૬
ગો-કયા અમર કરૂં એક છીનમેં કુટીઅન સાગેવાર,
પેહેલે પરણું પદમની સરે વિલખે રાજકુમાર. માનું૦ ૭
મૈ—તીરીઆ જાત જગતમેં જુઠી સુનરે ગોપીચંદ;
જનમ મરનસે હોજા ન્યારો કટે ચોરાસી ફંદરે, ગો૦ ૮
ગો-ચોરાશી ફંદ જોગીમેં કયા કયા નીપજે સાર;
સીતેર લાખ ફોજ દલ બાદલ ઉભો કરે પુકાર; માનું૦ ૯
મૈ—કરે પુકાર એક નહી થારો આપણે અપણે કાજ,
આગો થારો દેખ બરથરી તજગો ઉજેણી રાજરે; ગો૦ ૧૦
ગો—તજગો ઉજેણી રાજ બરથરી આગો ગોરખ નાથ,
દો જુગ રાજ કીયો પૃથ્વી પર ગયો ગુરૂકી સાથ. માં૦ ૧૧
મૈ—ગુરૂ દેવનકો દેવ હો સરે ધરો ઉસીકો ધ્યાન,
જનમ મરણસે હો જા ન્યારો બાંચો બેદ પુરાણરે. ગો૦ ૧૨
ગો—ભંવર પડગો ભવસાગર માંહે જામેં નીર અપાર,
અવઘટ ઘાટ ઓર નાવ પુરાણી કીસ બીધ ઉતર પાર. મા૦ ૧૩

એ—ધરે ધ્યાન ગુરૂકો લડકા જુઠા સબ સંસાર,
સતકી નાવ ધરમકા નેજા ઝીતો જમ દ્વારરે. ગોપી૦ ૧૪

ટેર.

આયા બે જોગી નિગમ પહાડસે નહીયા પવન નહીયા પાણી,
જ્યાં હોતીથી અકાશવાણી નહીયા પુરૂષ નહીથી નારી;
ચાર ખુંટમેં ધુંધરકાર. આયા બ જોગી૦ ૧
બદ્રીનાથમેં પડે હીમાલા આવે સરદકી ટહાડી,
આ પાસામેં સીંગ ધ્રડકે ઊંચા પરવત ઝાડી. આયા૦ ૨
ગુરૂ હમારા સાહોલી ચીમનલાલ કરે સલામ ચેલા બાલ,
ગુરૂ હમારા સાહોલી ચીમનલાલ જાત કામજી. આયા૦ ૩
શ્રીશ્રી કરકે સીતા પુકારે એક ચીતસે રામ,
બાબા આદમ ગુરૂ હમારા ઉસકા ધરતે ધ્યાન. આયા૦ ૪
નિગમ પહાડસે આબુકી જગા જહાં રેહેવે જોગેસર નગ્ગા,
પુષ્કરહે હિંદુકા ધ્યાન બાલ વ્યાસકુ મેરા સલામ. આયા૦ ૫
ગંગા જમનાં તીરથ બાચ્ચી નહાનેકુ આવે નર નારી,
સીવ ગુરૂકા ભરતા ચેલા માલ ખાવે બાતહી ચેલા. આયા૦ ૬
હરદ્વાર હરકી પેહેડી વહાં ગંગા નીર વેહેતી ટેડી,
માનસીંગને દખાયા બાવા અચેક જાગી દત બતાવા, આયા૦ ૭
બતલાવણુ વાલા પુછેહે બાવા બાહાર કોણ ખડાહે,
બાબા ગોપીચંદ અલખસ બરમ. આયા બ જોગી૦ ૮

ટેર.

ગોપીચંદ—

અમર કરોરે કરૂં બંદગી ગુરૂ ગુરૂ જલંધર નાથ;
પેહેલા પુતલા જલ ગયારે પિતા સુધારો કાજ. અમ૦ ૧
જલ બલ મીલ ગયારે તમરે ધરા રહા સબ રાજ;
અમર કરોરે કરૂં બંદગી ગુરૂ ગુરૂ જલંધર નાથ. અમ૦ ૨
દુસરા પુતળા જલ ગયારે મૈનાવતી મારી માય;
હાથ જોડને કરૂં બંદગી દુલળી લળી લાગુ પાય. અમ૦ ૩
તીસરા પુતળા જલ ગયારે સનમુખ ખડી ઘર નાર;
પેહેલાં પરણું પદમણીસ વો વિલખે રાજકુમાર. અમ૦ ૪
ચોથારે પુતલા જલ ગયારે ચંદ્રાવતી મેરી બેન;
રોસ ભરે ચિંતા કરે ભર ભર આવે નેન. અમ૦ ૫
પાંચમા પુતલા જલ ગયારે ઉગ્રસેન મગરૂબ;
ગામ ઉજાડયો ગોર કેસરે જોગી હુવો અબધુત. અમ૦ ૬
છઠા પુતલા જલ ગયારે ઉભો કરૂં પુકાર;
સરન પડયો ગુરૂદેવ કેરે અબ ચાહે તો માર. અમ૦ ૭
સાતમા પુતલા થીર રહ્યારે ગુરૂ ગુરૂ જલંધર નાથ;
મોતી કહે મન ધીર વાચા સાઈ બચ ગયો રંક ફકીર, અમ૦ ૮

ટેર.

જલંધર—બારા બરસકી ઉમ્મર બચ્ચા ગોડ બંમાલે રાજ કરોં,
તુમ રાજા મેં જંગલ જોગી તેરે મેરે કયા કામ;
રાજ કરો ગાદી ઉપરે લેઓ ગુરૂકા નામ. બા૦ ૧
ગો—ના ચાહિયે મુજે દોલત માયા ના ચાહિયે મુઝે ગામ;
હાથ જોડને કરૂં બીનતી ગુરુ સુધારો કામ.

મેં ચેલા તુમ ગુરુ હમારા શિરપર મેરા હાથ ધરો. બા૦ ૨
જ—તુજે ચેલા ના કરૂં સરે સુણુ રાજા મેરી બાત,
કયું તું મારે પાવ પડતહે જોડત હે દો હાથ. બા૦ ૩
ગો—ભગવાંમ ભગવાન બસતહે ગુરૂ દેવનકો દેવ,
આપ તરે ઓરનકુ તારો કરૂં તુમારી શેવ. બા૦ ૪

ટેર લાવણી.

ગોપીચંદ—

સુણો જલંધર આપ નિરંજનજી તુમ ગુરૂ મેં ચેલા તેરા,
પડી ઝાઝ દરીઆવ બીચમ પાર લગા બેડા મેરા;
તીરીઆ જાત જગતકા ફંદાજી તીન લોક ઇસમેં માઈ,
માત પિતા ઓર બેનજ બંધુ ન્યાત જાત સગા સોઇ;
રાજ ગરભ અભિમાન ગરબ બતાજી પાપ પરગટ દોઇ,
જમી ઓર આકાશ બીચમેં ગયા નહીં સાજત કોઇ,
એ સંસાર ભરા દીલ સાગર જીમ મછી કાટે કોઈ;
ખડ પાલપર કાલ પુકારે રૂપ ધરા જેસે ભોઇ;
બુરા કાલકા ફંદા મેને છોડા રાજ સબ ધંધા;
એ બદન વણુ હેગીદા નહી તાજ જહાં જલ ઘેરા. પડી૦ ૧
ધરમ રાજને ધજા ચડાઇજી શિરપર આયકર કાલ ખડા.
જબ ચુકે તબ મારે સોટ જયું ચીડીયાં બીચ બાજ પડા;
કાયા હે અવદે કયાજી ઉસ મટીકા બના ઘડા,
લાગે ઠેસ જદ ઉડે જેસા જદ તુટે તાર જ્યું તડાતડા;
બ્રહ્મા બિસનુ મહાદેવ થાઇ઼ દ તીનુશે કોન બડા,

ઉનકે આગે ઓ નહી ચુકે જાય આસનપર દીયા ખડા;
ઋગી કાલકી ફાંગી વો જુકત ગરે ચોરાસી,
કહાં મથુરાં કહાં કાશી ચાર ખુટ ફીર ગયા ફેરા. પડી૦ ૨
સતજુગમેં હીરણાકસ રાજાજી મહાદેવને બરદાન દીયા,
દ્વાપરમેં દુરજોધન રાજાજી આપ સીંગાસન હાથ લીયા;
આયા કાલ જદ પડા ધરનપર ધડી એક ફીર ના જીયા,
સાત દ્વીપ નવ ખંડ બીચમેં સબ પૃથ્વીકા રાજા કીયા;
ત્રેતામેં રાવણ યા રાજા સબ દેવનકુ કેદ કીયા;
મેઘ ગાલ દોઉ ભરતે પાણી ચંદ્ર સુરજ જલ તેજ દીયા;
કૃષ્ણ ભયે કલજુગમેં રાજાજી સબ જાદવ અભિમાન કીયા,
આયા કાલ જદ પડા ધરનપર મરગયે ગોપી ફોડ હીયા;
ચારૂં જુગકી કહી કહો નાથ અબ કયા રહી,
સંગ કીસીકે ગઇ નહી તાગ જહાં જલ ઘેરા. પડી૦ ૩
સુણો નાથ એક અરજ મેરી ગુરૂ બિના કૈસી મુક્તી,
બડે મુની એ વિશ્વામિત્ર સબ દેવન મીલ કરી ભકતી;
શુક્રાચાર અસુરકે દાતાજી બચા ચલીયે જુગતા જુગતી,
ગોરખનાથ ભરથરી રાજા રાજ છોડ માયા મુકતી;
કહેતે માતીલાલ સભામેં અખંડ જોત કરે જુગતી.
દુસ્મનકો નાશ ભવાની અરજ સુણો મેરી શકતી;
ભગત તુમારે તારે સબ અસુર નરકુ મારે,
ઢુંડ ઢુંડ કર મારે ઉઠી જોગકી લેહેરાં. પડી૦ ૪

ટેર દુહા.

ગો—ચંપા નીજરાંરો મેલો મારી બેનરો,

સુણુ હે બાંદી કહું હકીકત મહેલાં નીચે આવ;
ધન દોલત માયા નહી માગું ભીક્ષા ધરમકી લાવ. ચંપા० ૧

ટેર.

દાસી—જોગી લુણુ ભરાવું થારી ખાલમેં,
બાંદીયાકી બાપ રખીશ નહી મુર્ખસે બોલ સંભાલ;
કોણુ બેન તું કીસકા ભાઈ લુણુ ભરાવું ખાલ;
નામ લેવે તું ગોપીચંદકા ઉઠે બદનમેં ઝાલ. જોગી० ૧

ગો—બાંદી મારા બાપ કીસથા લઇ કાલમેં માલ;
દાસી બેન કો ડાપ ચેસને દેખ્યો થારો તોલ;
માલ ખાય મસ્તાની હોય ગઈ બોલે કડવા બોલ. ચં० ૨

દા—મેરા બચન ફીરે નહીં પીછા તુજપર આવે રીસ;
કીતેક જોગી મંગકર ખાતે ફીરતે દસ ઔર બીસ;
સુણુતા રાજા ઉગ્રસેન થારો અધર કટાવે શીશ. જોગી० ૩

ગો—અધર શીશ કટાનેવાલા નહીં પૃથવીમેં જાય,
ના કીસીસે વધરભાવ મારે ના કીસીસે દાવ;
જાય કહેજે મારી બહેનનેસ થારો વીર ગોપીચંદ આય. ચં० ૪

ટેર.

દાશી—બાઇ ગોપીચંદ આયો ભગવા વેશમેં.
ઉઠ એ બાઇ બારઊેરા થારો આયો ગોપીચંદ વીર;
જોગી હોયકર ચલા જંગલમેં સુનો કર ગયો પીર બાઈ० ૧

ટેર.

ચંદ્રાવતી—દાશી રાજ કરેરે વીરો દેશમેં.
હે હીતીયાકી પાપનીશ માનુ બોલ ન એસા બચન;

નામ લેવે તું ગોપીચંદકા ઝાલ ન મારે બદન. દા૦ ૧
દા--જેસી ઝાલ ઉઠી તન તેરા તેસી મુજકુ જાણુ;
નામ બતાયા નરપત માનું સબ દીયા સેંધાણ બાઇ૦ ૨
ચં--જોગી જોગી મતકર દાશી મુખસેં બોલ સંભાલ;
" ઓ તો જોગી દુર દેશકો લુણુ ભરાવું ખાલ. દા૦ ૩
દા--લુણુ ભરાવું ખાલમેં થાને ગારૂ જીવસે ડાર;
ભીક્ષા માગે બારણેસ વો ઉભો કરેરે પુકાર. બાઇ૦ ૪
ચં--કરે પુકાર એક નહી પુછે નીશદીન આયો હાર;
એક સુરતકા અનેક જોગી દીનમે ફીરે હજાર. દાશી૦ ૫
દા--એક ચંદ્રકો ચાંદણોસ ફીર દુજો ગોપીચંદ;
ત્રીજો ન જાગો પૃથવીમ વો કરે ઉજાળો મંદ. બાઇ૦ ૬
ચં--એક અચંબો મેં સુણ્યો શરે જો ઘર હોય ઉછાવ;
કુંજર કલિયા પોલખીસ વો ધરતી ધરે ન પાવ. દા૦ ૭
દા--પાવ બલે ધરતીતપેસરે સુરજ રહ્યો શીર છાપ,
ભીક્ષા માગે મહેલમેં વો ઊભો કરેરે પુકાર. બાઇ૦ ૮
ચં--દલપર દલ ચડે અતી ભારી ઓ બંગાલો રાજ;
છત્ર સિંગાસન ચમર ઢોળાવે બેઠ ચલે ગજરાજ. દા૦ ૯
દા--કાનમેં મુંદ્રા ગલે મૃગછાલા શીરપર ભગવા વેશ;
સીંગી નાદ બજાવે મુખસે આદ પુરૂપ આદેશ. બાઇ૦ ૧૦
ચં--હીયો હુલ કરે સખીસ મારો જીવ ધરે નહીં ધીર;
કીસ બીધ દેખું વીરનેશ મારે નયણે ન થમે નીરં. દા૦ ૧૧
દા--નેણું નીર રાખશોસ બાઇ ભેગ મીલોને શીપ;

ધુપ પડે ધરતી તપેમરે જલે જમીનપર પાવ. બાઈ૦ ૧૨

ચં--ઉઠ એ બાઈ બારણેશ તું લે સખીયાંને સાથ;

કરો આરતી ગોપીચંદકી પુછો ગનકી બાત. દાશી૦ ૧૩

ટેર દુહા.

ગો—મારી બેન સયાની બીરા આસોની ઉભો બારણે;

ચં—ગોપીચંદ વીરા જોગી હુવારે કીણુ કારણે.

કાં થે લાની સેલી સીંગી કહાં ફડાયા કાન;

બારા બરસકી ઊંમર તેરી તે લડકા નાદાનરે. ગો૦ ૧

ગો—જનમ દીયો મૈનાવતીસરે કીસખીખ સોપું કાર;

મુંડ મુડાય મહેન્દ્રગેંશને કીયો ગુરૂકી લાર. મારી૦ ૨

ચં—મતજે મા મૈનાવતીરે જીને બનાયો ધ્યાન;

દુજારે મત્સ્યો સતગુરૂ થારા ફડયા ધુરીસ કાનરે. ગો૦ ૩

ગો—કાન ફડાયા મુદ્રા પેહેરી કર લીયા ભગવા વેસ;

માત પિતાને દોશ ન દીજે લાખ્યો બિધાતા લેખ. મારી૦ ૪

ચં—કહાં બિધાતા લીખ ગયા અને સંગતકા ઉપદેશ;

સોદુર બંગાલા સખી ડુબોયા કર કર ભગવા વેસરે. ગો૦ ૫

તેરા ગુરૂકુ આગ લગાઊ દીની ઉલટી શીખ;

રાજ છોડ ને બણો મસાની ઘર ઘર માગે ભીખરે. ગો૦ ૬

ટેર લાવણી.

ચંદ્રાવતી—

મેરી બાગવાકી હેતની અરજી સુણુ ગોપીચંદરે બાઈ;

માતા મેરી જનમ દુખીઆરણુ રોય મરેગી બોજાઇ. ટેક.
મેરા બાપકુ એકહી બેટા દુસરા બેને જનમ લીયા;
પુત્ર વિના પરીવાર સખીરી જયું મંદીર બીચ દીયા.
તેરા સમરણુ સબ કોઇ કરતા જીણુ જોગીકા બેસ લીયા;
તેરે બિના અબ સુણુરે બાઇ મરજાવેગી ફોડ હીયા.
હીયા ફોડ મર જાવે કહો કહો જોગી કહાં પાવે;
ઘર ઘર અલક જગાવે કોણુ ઉપાય કરૂં બાઇ. માતા• ૧
બીના ભાઇ કો બેન ન બોલે જુગમેં રહેવે નહી નાતા;
મુંડ મુડાકર સુણી મેહેલમેં બુરી કરી જો ઘર માતા.
દેખ કસાઇ દયા આઇ ફાડા કાન અપને હાતા;
ઇસકી કીસ્મતમેં એહી લીખાથી બુરી કરી જોગીદાતા.
શેહેર બંગાલા સબી ડબોયા છોડ ચલે અન ધન માયા;
કોણુ દેશસે આયા જલંધર કહા કરે અમર કાયા.
હાથ જોડને કરૂં બીનતી સુણુજે તું મેરા બાઇ;
કહા હે ઉસીકી નાત જાત વો હે બણીકી યા નાઇ.
જોગી બનકે આયા છીને મેરી કાયા,
મોતીને ખ્યાલ ગાયા ભેખ ઉતારોરે બાઇ;
માતા મેરી જનમ દુખીયારણુ રોય મરેગી ભોજાઇ. ૨

ટેર.

ગો—રતનાદે બાંદી ભીક્ષા ધરમકી લાવના.
રતo—સુણુ બાલક જોગી મેહેલાં નહીં અલક જગાવના.
ગો—જોગી ખડા તેરે બારણે લુંડી ભીક્ષા ધરમકી લાવ;

ધુપ પડે ધરતી તપેસ મારે સુરજ રહયો શીર છાય;
ગુરૂસે વીનવું ભીક્ષા ધરમકી લાવના. ૩

રત૦—હાં થારી માતા ઘર નહીં શને પિતા ગયો પરદેશ;
કોણ થાને મુસે ખાલીયો તું કર ગયો ભગવો વેસ.
ગુરૂસે વીનવું થાને કીનેરે દીયા ઉપદેશ;
સુણ બાલક જોગી મેહેલાં નહીં અલક જગાવના. ૪

ગો—માતા મેરી ઘર બસે લુંડી ગુર જલંધર નાથ,
અમર કર્યો ઇન લોકમેં મારે ધર્યો શીરપર હાથ;
ગુરુસે વીનવું મેલાં ફીરતાહું દીન રાત,
રતનાદે ખાંદી ભીક્ષા ધરમકી લાવના. ૫

રત૦—મહેલાદા મારંગ છોડ દે જોગી યહાંસે હોજા દુર,
ભુખ્યો હોય તો માંગલે થારો કરૂંરે દળીદર દૂર;
દયા મુજ આવતી મેલા અન ધન લખમી પુર,
સુણ બાલક જોગી મેલાં નહી અલક જગાવના.

ટેર દુહા.

રતનાદે—

ચાલો બાઇ અબ બારણે જોગી અલક જગાવેહે,
અલક જગાવે ને નાદ પુરાવેને ઉભો કરે પુકાર;
માઈ બાપ વો કહુએ ન કેહેવે દીસે રાજકુમાર;
ચાલો બાઇ અબ બારણે જોગી અલક જગાવે હે. ૧

સુણ રાણી પાટમદે આવ ઉઠ બારણે જોગી અલક જગાવે હે;
લોભકો નહીં આકાશ જીણ છોડી સબ જુગતકી આશ;

માંગતા હે સો ખીના લીયે જાવે હે. સુણ૦ ૮
રાણી—સુણુ હે રતન જબાંનકુ જતન કર ભાંગ ખાઈ;
આજ બબ ભોરી હો બતાવતી હે કંથ મેરા વાર જાઈ હો;
જબાન કયા હુઈ બાવરી રાજા તો ગયા શીકાર,
વખત કુછ આણેકી કર અપણે કામ પીઠી સુણુ ગાવે હે.

ટેર દુહા.

રાણી—

જોગી થારીરે સુરત મારા રાજરી.
થારી સુરત મારા રાજકી શને ખેલણુ ગયો શીકાર;
બોલી સુણુકર જો મેં દોડી આઈ મેહેલકે બહાર. જોગી૦ ૧
કાં થારી માતા ઘર નહી શને પિતા ગયો પરદેશ;
કોણ થાને મુસે બાલિગો તું કર ગયો ભગવો વેસ. જોગી૦ ૨
ભીક્ષા માગે મહેલમેંસરે ઉભો કરેરે પુકાર;
સુરત લાગે સામીની શાગારે રાજી કઉણી ધાર. જોગી૦ ૩
કોણ થાને મુસે બોલીગોસરે કોણ થાને દીની શીખ;
કાલ પડા ઉણુ દેશમંશ તુ ઘર ઘર માગે ભીખ. જોગી૦ ૩

ટેર.

ગોપીચંદ જનમકો વેરી રહો.

ટેર.

ગોપીચંદ—

ભયો ભયોરે મન જોગી હો ખડા મહેલકે બાહાર;

કરતાહું પુકાર સુણીયો અરજ મેરી.
અટલ રહો તેરા રાજમંદરે સબી મેરા રાજ;
આબાદાની મેરી બાસી કુસી તેરી હાજર હોવે સો ભીક્ષા લાવ,
બહોત દેર હુઇ મુજે લાવ ફેરી ગુરૂસે પાયા ગ્યાન,
એ ઘરૂં મેં રાજ ધ્યાન લાવો માઇ મુજે હોતી હે અવેરી;
ભયો ભગોરે મન જોગી હો. ૧
હોતી હે અવેર જાગે કછુ નહી ફેર,
માંગતા હે ભીક્ષા ખેર મેં કહાં કરૂં જનગકો ભોગી;
સો આજ બન્યો જોગી ગલે ડાલ મૃગછાલા;
અંગ ભરમાઇ હે પલકમેં મુલક ઉઠાય દીનો,
અંગ ઉલટ ગયો દરીઆવ એક છીન માંહે;
બંગાલાકો છોડયો રાજ તજી સબ જુગતકી આસ,
ત્રિપાકુ કહેગયો માઇ હો જનગકો વેરી હો. ભયો૦ ૨
રાજાકી રાણી સો ગુરૂકી માતા લિખા લેખ બીધાતા,
સો મેં કયા કરૂં પુરબલે પુન્યસે કરી હે ધુણીકી સેવા;
માતા ભર કરી કૃપાસેતી આણ મીલા હે,
પુછી તો પીરાઇ બદલી હે શેર સો પિયા મેં કેસે ધીરૂં;
ઇસ જંગલમેં જુઠમ જુઠા લગી હે લુટમ લુટા,
નહી બચે જાન રાણી મેં કયા કરૂં.
જનમ ઓર મરનસે ન્યારા નહીં કોઇ,
દસહી ભયે અવતાર જાને ધરમ ધરા હે,
મચ્છ ઓર કચ્છ વરાહ નારસીંગરૂપ દેખ હીરણાકસકુ મારાહેં,
કૃષ્ણને કંસકુ મારા હે.

બુદ્ધાને બુધ હરલીની સબકી કલંકી અવતાર,
મહારાજ બડે હૈ. ભગો૦ ૪
જનમ ઔર મરણસે ન્યારા નહી દેઇ
દશાઇ ભયે અવતા જાને ધરમ ધરા હે;
સંતનકી સુણી પુકાર આગે જનમ ધાર,
ટુક ટુક કર અસુરકુ મારા હે જાને કરે હે અનેક કામ;
આપણા આપણા ભગત દેખતા હે જાદો નામ નહી આધાર,
રાણી જોઇ ખાવંદ હમારા હે. ભયો૦ ૫
આયો ખાવંદ તેરા સો બસે ચીત મેરા હે,
જલંધરકા જોગ પાયો જેસાઇ આપ તેસો પલ્લે બાંધીગો પાપ;
અરે મહારાજ થાને એસી રીખ કૌન બતાઇ હે. ભયો૦ ૬
પિતા ત્રીલોકીચંદ જાને સણી કીયો આનંદ;
માંતાતો મેરી મૈનાવતી અમૃતસે ભરી હે,
બેનાઇ તો ઉગ્રસેન જાકો ભર આવે નેન,
બેન તો ચંદ્રાવતી મેરી ચિંતામેં ખડી હે;
રાણી પાટમદે મેરે સનમુખ ખડી હે;
વાહવાહરે ગોપીચંદ તેને બહોત બુરી કીઇ હે. ભયો૦ ૭

ટેર.

શણી—રાજા થાને પાખડ એ ભેદ બતાગો વે.
ગો—માઇ માનુ બ્રહ્મગ્યાંન ગુરૂસે પાયો વે.
શા—કાં હે બ્રહ્મા કાં હે વિસ્નુ કાં હે આદ સન્યાસી,
તીન લોકમેં રાજ ઉસીકો વો કઇલાસકે બાસી;
ચેલા કીયા મૂખંડાને ડાલ ગલે ફાંસાં. રાજા૦ ૧

ગો—ઈશ્વર બ્રહ્મા ઇશ્વર બિસ્નુ ઇશ્વર શંકર દેવ,
અગમ નિગમકી સુઝે ઉનસે લગ્યા નેવ,
હાથ જોડને કરૂં બીનતી ગુરૂ દેવનકો દેવ. માઈ૦ ૨

રા—તેરા ગુરૂકો પુછો બે રાજા બિના પુરૂષકી નારી,
બરમાકો સાવિત્રી સોવે બિસ્નુકે ઘર રાણી,
મહાદેવ સંગ સોવે પારવતી ડાબે અંગ નિશાની. રાજા૦ ૩

ગો—મેરા ગુરૂને એસા બતાયા જીણુસે બોલના નાહી,
બ્રહ્મા બિસ્નુ મહાદેવને સારી સ્રષ્ટી રચાઇ,
બિના નાર નહી નરકી પેદા મેં લડકા તેં માઇ. માઈ૦ ૪

રા—માઇ માઇ મત કર માતુ તું છે રાજકુમાર,
એક દીન રાજા તું હતો શને તુમ પુરૂપ હમ નાર.
ચેલા કિયા પાખંડીને છેડ ચલા વો સંસાર. રાજા૦ ૫

ટેર.

રાણી—રાજા હમસે હસ બોલો ચાલો મેહેલાં માંહે,
ગો—માઈ મનુ ભિક્ષા ઘરગકી લાવ ગુરૂકી આગ્યા નાહી,
રા— કાં થેં લીની ડંડ કમડલ કાં લીની મૃગ છાલા,
કોણ ગુરૂ ઉપદેશ બતાયો જીણે પેરાઇ માલા;
ગુરૂકા નામ બતાવે જોગ તે કેસા પાવે,
ભિક્ષા માગણુ આયા છીજે મોરી કાયા;

રા—રાજા હમસે હસ બોલો ચાલો મેહેલાં માંહે.
ગો—ડંડ કમંડલ દિયા ગુરૂને ઉણે પેરાઈ માલા,
શેલી સીંગી નાદ બજાવે ઓઢણકુ મૃગછાલા,
ગુરૂને ગ્યાંન બતાયા રસ્તા જબસે પ.યા;

ગુરૂ દેવનકો દેવા કરૂં મેં ઉનકી સેવા. માઇ૦ ૨
રા—તેરા ગુરૂકુ આગ લગાઊં તેને બતાયો ગ્યાન;
બારા બરસકી ઉમ્ર તેરી તેં રાજા નાદાન;
જલંધર કહીએ ઝેદી જનમકો મેરા વેરી,
ભિક્ષા કેસે લાવું ગુરૂકુ આગ લગાઊં. રાજા૦ ૩
ગો—ચલ બે રંડી નહી કામકી મુખસે બોલ સંભાલ;
મુકતીકો દાતા જલધર ઉરકો દેતી ગાલ;
જલતી મેરી કાયા ગરબકા બાન લગાયા,
ધાકસે ભાગે હાથી તેં જોબન મદમાતી. માઇ૦ ૪
રા—મેરા જોબન બહોત જોરાવર તેં જોગી બન આયા,
જ્યું જ્યું સુરત દેખું તેરી છીજે મેરી.કાયા;
માયા તેને કેસી તોડી બાચ ડગઇ મેરી જોડી
અંતસે ઉઠે જ્વાલા સુણુ ગોડ બંગાલે વાલા. રાજા૦ ૫
ગો—ગોડ બંગાલે રાજ કેસો માઈ દો વીપ્રને દાન,
રમતા જોગી હસકર પુજો વધે જગતમેં ગાન;
માંગ કર લાવે જે ફેરી વેદ ગામે ગા તેરી,
ગુરૂ આવેગા મેરા અબ તો ભયા સવેરા. માઇ૦ ૬
રા—હુવા સબેરા માગે ફેરા કેસે બોલું નાહીં,
તેરા મેરા ન્યાય હોવેગા ભર પંચાકે માંહી;
પકડ લઊં તેરા પલ્લા કેસે તેં તોડા તલ્લા,
બાપને ભેજું પાતી જનમકો મેરો સંગાતી. રાજા૦ ૭
ગો—તેરે જનમકી તું સંગાતી મેરા જનમને જોગ,

ઇસ બાતાંમેં નક્ષ નહીં હે હસે શેહેરકે લોક;
જોગકી તુઇ માતા લીખા સો લેખ બિધાતા;
કલપતી ક્યું તું મનમેં જોગ લીખા મેરા કરગમ. માઇ૦ ૯
રા—લીખા અંક સોઇ બીધાતા કયા કરતા કીરતાર,
જો ઘર રેહેતી મેં બાપકે ઓર મીલે ભરથાર;
સુણો મહારાજ રાજા દેશકા આવે રાજા;
બાપકે હવેલી મેં પ્યારી રેહેતી અકલ કુંવારી. રાજા૦ ૯
ગો—અકલ કુંવારી રેહેવતીશને જો જનમ મરજાય,
હમકુ અમર કીયા ગુરૂને ક્યું મનમેં પસ્તાવ;
ગુરૂ હે બાલ હમારા ગ્યાનકા કીયા પસારા,
તેરા ગુરૂ માની ગાયા પરમ પદારથ પાવે. માઇ૦ ૧૦

ટેર.

રાણી—
શેહેર બંગાલો યું ઝુરે થારી ફોજ ખડી મહારાજ,
બાદલ મહેલ બાદલ જ્યું ચમકે રતન જડીત મખાસ;
ભરી સભાકે બીચમેં રાજા કરે નીત રાસ. શે૦ ૧
જનમ જનમકો તું બડભાગી જોગી હુવો કીણુ કાજ;
ત્રિયાકુ તું કહે ગયો માઇ શરમ ન આઇ લાજ. શે૦ ૨
હાથી ઉપર કરી અંબાડી હોદે કરી ગજરાજ;
ઘોડાકી કછુ ઝીનત સારી ત્યાગ દીયા મહારાજ. શે૦ ૩
રાણી—
જયારે ગોપીચંદ જોગી આસન માર બેઠા એક છીનમેં,

આગ ભસો બડભાગી પહેલી બાવ કયું કીયો સબે;
આપ કાપકુ લાગી. ભયો૦ ૧
આસન માર બેઠા એક છીનમે ઇણુ સરોવરકી પાળ;
બતલાયો બીજે નહી સરે બેઠો આસન માર. ભયો૦ ૨

ટેર લાવણી.

રાણી—
રાજા રાજા ખડી પુકારૂં જોબન મદમાતી;
જોગી હોયકર ચલે જંગલમેં દેખુ જલે મેરી છાતી.
મહેલા નીચે અલક જગાવે એ ઉસકા કેહેના,
માતા કરેકર ભીક્ષા માગે કૈસે કહું બેના;
બીના પુરૂષ હે ત્રિયા જુગમે જીકા હે રેહેના,
જ્યું જ્યુ સુરત દેખું ઉસકી ભર આવે નૈના;
દોલત માયા માલ ખજાના સબી લુટાય દેના,
જોગન હોયકર અંગ રમાવું, ઉસ રાજાકે સંગ મેં જાશી,
જનમ સંગાતી. જોગી૦ ૧
બારા બરસકી ઉમર તેરી સુનતા દીલજાની,
અગીયારા બરસકી ઘરમે ત્રીયા ગડી જવાની;
સાસુ કહે તેરા નારા બોલતી ઉલટી જવાની,
શેહેર બંગાલા સબી ડુબેગા કીરા દીપા પાની;
જોગ જોગી હુવા પલકમેં કર ગયે નાદાની
સુણો રાજા એક અરજ મેરી તેરે બીના મેરી સુની કુચેગી;
ત્રિયા નહી બતી. જોગી૦ ૨
એક દીન રાજા તેરસુ આણ સબી કરી લાગી,

જો મં જાનું હોયગા જોગી રેહેતી અકલ કુંવારી;
અકલ કારી ધા લગ્યા આપ ગઈ લાચારી,
ધીરજ રહી બરજો નહીં માને ઝઘડ ઝઘડ હારી;
જો સીખ ભેજું મેરા બાપકુ શરમકી મારી,
સુરત ભેજ દઉં મં હલકાર મેરા બાપ દીલભર પ્યાર,
ભેજું પ્રેમ પાતી. જોગી० ૩

કબસે જોગી ભયા જલંધર જનમકા ઝેરી,
કોઈ જનમકા ગાગે બદલા આજુ લિયા વેરી;
હાથ જોડને કરૂં બીનતી સુણો અરજ મેરી,
તુમ જોગી મેં હોઉંગી જોગન રહું સંગત તેરી;
નાસે નાસે ફીરૂં ભટકતી સદા રહું ચેરી,
ધુણી પાણીકી સેવા કરૂંગી ઓર ફીરૂં ફેરી;
માતી કહે મેં કયા સમજાઉં બેઠ સભા મીજલસમેં ગાઉં,
કહે ગુણી મં કયા બનલાઉં રહો ગુણ ગાતી. જોગી० ૪

ગોપીચંદકા ખેલ રચ્યા હે શીખે સુણે ને ગાવે;
મન ઈચ્છા પુરણ હોવેગી દુખ કબુ ન પાવે.

નવિન ગુજરાતી ભાષામાં.

દોહરા.

ખેલ રચ્યો શુભ માતીએ, નાચ્યો રૂડી પેર;
સહુકો આનંદ પામિયા, સુણતાં ઉપજે મહેર. ૧
ગાય શીખે ને સાંભળે, પોહોચે મનની આશ;
ખેલ ભાસે પુરો થયો, કહે કવિજનદાસ.

દીન દયા સહુ પાળજો, દાતારો દિન રાત;
આશી રહેશે જગતમાં. સુખે તમારી લાજ.

વાંઢાનું વગોણું ને રમુજી ફારસ*

ચોપાયા.

જન્મકુંડળી લેઈ જોશીને પ્રશ્ન પુછવા જાઉં;
જોશી જુઠી અવધો કહે તે હું લઇને હરખાઉં.
મસ્કરીમાં પણ કોઇ કદાપિ કરે વિવાની વાત;
તે તો સાચે સાચી માની થાઉં રૂદે રળીયાત.
અરે પ્રભુ તેં અગણીત નારી અવનીપર ઉપજાવી;
પણ મુજ અરથે એકજ ઘડતાં આળસ તુજને આવી.
ઢેડ ચમાર ગમાર ઘણા પણ પરણેલા ઘરબારી;
તેથી તો હું અભાગીઓ કે નહી મારે ઘેર નારી.
નીત રસોઇ કરીને પીરસે મુખે બોલતી મીઠું;
જન્મ ધરી એવું સુખ મેં તો સ્વપનમાં નથી દીઠું.
મુખના મલકારા કરી કરી જુએ પતીના સામું;
દેખી ગારૂ દીલ દાઝે ને પસ્તાવો બહુ પામું.
વરકન્યા ચોરીમાં બેઠાં એક બીજાને જમાડે;
અરે પ્રભુ એવું સુખ ઉતમ દેખીશ હું કેદહાડે.
ચકટેથી ચીતમાં હરખાતો ચાલો ચાલો આવે;

બાળક કાલુ કાલુ બોલી બાપા કહી બોલાવે.
પુત્ર પુત્રીને પરણાવે ને વરઘોડો થાપન વેળા;
હોમ કરે જોડે બેસીને વાલા જનથી ભેળા.
પ્રભાતે જઇને પનઘટ ઉપર બગની પેરે બેસું;
વિધવિધના વીચાર કરૂં પણ એથી અર્થ સરે શું?
રસ્તે જાતાં રામાઓનાં ટોળે ટોળાં દેખું;
નિરખીને નીસાસા નાખું અભાગ્ય મારૂં લેખું.
પછી ઘેર પોતાને જઈ હાથે નીર ઉકાળી નહાવું;
બળ્યા જળ્યા ભાખરા બનાવી ખંત વીનાનુ ખાવું.
સ્મશાન સરખું ઘર ભાસે ને ચિતા સળગતી સજાન;
અધિક અંતરની વાત ઉચરતાં લાગે મુજને લજાન.
વાસણની ઉતરેવડને એક રાતું વસ્ત્ર ઓઢાડું;
ઉભાં છો ! વહુ એમ કહીને મારૂં મંન રમાડું.
એની જોડે ઉભો રહીને એમ વીચારૂં આપ;
આ જેવડી કન્યા હોય તો પછી શા સંતાપ.
એક દોરડું લઇ તેની વરમાળા બેશ બનાવી;
મારીને ઉતરેવડના મેં કંઠ વિષે પેહેરાવી.
ચાલો વહુ ચોરીમાં તમને આપીશું મોં માગ્યું;
ખેચ્યાથી તે ખરી પડ્યું ને વાંસે મુજને વાગ્યુ
હસતાં મારે લાનો જો બાઇ હોય પ્રીયાની પ્રીતો;
મ મારે મન એમ ગણું મને આજ ઓરીગો વીતો.
નારી વીના દુઃખનો નથી છેડો મરૂંછું એ દુઃખ મારે;

પુરપતી કહે પરણુ વુ તુજને ના ગણીશ એહ માટે.
નારી તારી નાત તણી છે પણ વીધવા ગુણવાન;
સોળ વરસની સુંદરી તે છે રૂપે રતી સમાન.
હમણાં તો દુખની દાઝેલી દીસે જેવી ડોશી:
પણ રંભા જેવી બનશે તું રાખીશ પાળીપોષી.
પણ તારા નાતીલા તુજને કરશે નાતથી બહાર;
માટે હિંમત હોય તને તો પરણાવું તે નાર.

અખોલા.

વાંઢા બેઠા ચોરો ચોકરે, ઉજાળે લુચો ફરે;
પણ ગામની પાણી આણીઓ એમ કહે કે વાંઢા ગામમાંથી ક્યારે મરે
વાંઢા ઘેર વલોણું, સુંદરી છાશે જાય;
વાંઢે પાયથી પછેડી તો, સુંદરી નાહી જાય.
ગાડાં વેચી લાવ્યા ધંઢીઓ; સોટ ફરરકે આવે;
વાંઢા બેઠા વીર કરે, પણ કોઇ હળવાને ન આવે.
અભાગીયા વાંઢા સહુ, સ્ત્રી વીનાના જન;
પુરવે પાપ કીધાં ઘણાં કે ઝુરે રાતને દન.
પાડોશી ઘેર પદમણી, ઇંદ્રના જેવું સુખ
પણ હું વાંઢો પાઇ ધણી, કે જનમ દુઃખનું દુઃખ.
ભાવા જુઓ ભાઇ આથી વાંઢાની ઘોડી ફજેતી છે પણ શુંદરી

એ એવાતનો કાંઈ આપણા હાથમાં નથી તેમ પ્રભુ પણ આપી સકતા નથી. એતો પોતના નસીબની વાત છે આપડા નસીબમાં નથી તો પછે કપાળે હાથ દેઈને બેશો.

